

Examen VWO
2013

tijdvak 1
vrijdag 24 mei
9.00 - 12.00 uur

Grieks

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 23 vragen en een vertaalopdracht.
Voor dit examen zijn maximaal 76 punten te behalen.
Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring of uitleg gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring of uitleg ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (tekstelementen, redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd.
Als er bijvoorbeeld één tekstelement wordt gevraagd en je antwoordt met meer dan één tekstelement, dan wordt alleen het eerste tekstelement in de beoordeling meegeteld.

Tekst 1

- 1p 1 Regel 346-347 als ik het land uit word gezet
Citeer het Griekse tekstelement uit de regels 364-375 dat hiermee inhoudelijk vergelijkbaar is.
- 1p 2 Na regel 356 heeft de vertaler als regieaanwijzing '*Kreon af*' toegevoegd.
Leg uit op grond waarvan de vertaler heeft geconcludeerd dat Creon het toneel wel moet verlaten voordat Medea begint te spreken vanaf regel 364. Baseer je antwoord op het vervolg (regel 364-375).
- 1p 3 Regel 359-360 waarheen t/m nood?
Medea vraagt zich in het vervolg (regel 381-391) hetzelfde af.
Noteer de nummers van de regels waarin ze zich dat afvraagt.
- 2p 4 Regel 364-365
In de regels 364 en 365 is sprake van tegengestelde gevoelens.
a. Beschrijf in eigen woorden van welk gevoel sprake is in regel 364.
b. Beschrijf in eigen woorden van welk gevoel sprake is in regel 365.
- 2p 5 Regel 366-367
In deze regels wordt het pathos van de woorden van Medea verhoogd door het gebruik van de stilistische middelen chiasme en litotes.
a. Citeer de vier Griekse tekstelementen die het chiasme vormen. Neem het volgende schema over en vul op de plaats van de puntjes de vier Griekse tekstelementen in: ... (a) ... (b) ... (b) ... (a).
b. Citeer het Griekse tekstelement dat de litotes vormt.
- 1p 6 Regel 370 ἠψάμην χεροῖν
Beschrijf in eigen woorden welke bedoeling Medea met dit gebaar had.
- 2p 7 Regel 364-370
In deze regels richt Medea zich tweemaal rechtstreeks tot het koor.
Citeer de twee Griekse tekstelementen waarmee Medea zich rechtstreeks tot het koor richt.
- 1p 8 Regel 373-374 τήνδ' ἐφήκεν ἡμέραν μεῖναι μ'
Aristoteles heeft in zijn Poetica vastgesteld dat in de meeste tragedies de gespeelde tijd de duur van een etmaal niet overschrijdt (eenheid van tijd). Op dit punt heeft hij echter niets dwingend voorgeschreven.
Welke eenheid heeft hij wel dwingend voorgeschreven?

Regel 376 ὀδοός

In het vervolg (t/m regel 385) worden drie ὀδοί genoemd.

- 3p 9 a. Voor welke ὀδοός kiest Medea uiteindelijk? Beantwoord de vraag in het Nederlands.
b. Beschrijf in eigen woorden de twee voordelen die deze ὀδοός volgens Medea heeft tegenover de twee andere ὀδοί.

Regel 391

Deze regel wordt door Chr. Deknatel als volgt vertaald:

“dan sluw en stil de daad aan hen volbracht.”

In deze vertaling is een Grieks tekstelement met een eufemisme weergegeven.

- 2p 10 Leg dit uit. Ga in je antwoord in op zowel het Grieks als de vertaling.

Regel 394 σφε

- 2p 11 Citeer de twee Griekse tekstelementen uit het voorafgaande (regel 381-385) waarmee deze personen zijn aangeduid.

Regel 399

In een Nederlandse vertaling luidt deze regel:

“Dat huwelijk zal hen duur te staan komen.”

In deze vertaling is de grammaticale structuur van het Grieks niet overgenomen.

- 2p 12 Leg dit uit met betrekking tot γάμους. Ga in je antwoord in op zowel het Grieks als de vertaling.

Tekst 2

Regel 760-761 dat het streven dat al uw gedachten beheerst wordt bekroond

- 1p 13 Beschrijf in eigen woorden welk streven het koor hier bedoelt. Baseer je antwoord op de teksten die je voor dit examen hebt gelezen.

Regel 762-763 want als een ware edelman, Aigeus, heb ik u leren kennen

- 1p 14 Beschrijf in eigen woorden op welk gegeven deze uitspraak is gebaseerd. Baseer je antwoord op de teksten die je voor dit examen hebt gelezen.

Regel 764 Ἡλίου

Medea heeft een persoonlijke band met deze god.

- 2p 15 a. Beschrijf deze persoonlijke band in eigen woorden.

Aan het slot van de Medea van Euripides blijkt de persoonlijke band met deze god van belang.

b. Leg dit uit. Baseer je antwoord op de teksten die je voor dit examen hebt gelezen.

Regel 766 γενησόμεσθα en βεβήκαμεν

Deze twee persoonsvormen kunnen als poëtisch meervoud opgevat worden.

- 1p **16** Citeer het Griekse woord uit regel 765 dat als argument gebruikt kan worden om deze twee persoonsvormen als poëtisch meervoud op te vatten.

Regel 764-771

In deze regels gebruikt Medea twee metaforen die aan de zeevaart zijn ontleend.

- 2p **17** Citeer de twee desbetreffende Griekse tekstelementen.

Regel 778 προδοὺς ἡμᾶς

- 2p **18** Leg uit waarom προδοὺς ἡμᾶς niet tot de λόγους van regel 776 kan behoren. Betrek de context in je antwoord.

Regel 783 παῖδα βασιλέως κτάνω

Uiteindelijk zal blijken dat dit lot vrijwel tegelijkertijd ook een andere persoon treft.

- 2p **19** a. Noteer de naam van deze andere persoon. Baseer je antwoord op je kennis van het vervolg (niet in dit examen opgenomen).

In het vervolg (t/m regel 793) laat Medea de mogelijkheid open dat er nog meer slachtoffers gaan vallen.

b. Noteer het nummer van de regel uit het vervolg (t/m regel 793) waarin ze die mogelijkheid openlaat.

Regel 794-802

Veel mensen zullen het eens zijn met de stelling ‘Het is niet zo belangrijk wat anderen van je vinden, maar het is vooral belangrijk wat je van jezelf vindt’.

- 2p **20** Komt bovenstaande stelling overeen met de mening van Medea in de regels 794-802? Licht je antwoord toe. Betrek in je antwoord zowel bovenstaand citaat als een gegeven uit de regels 794-802.

De regels 805-806 (ἐπεὶ t/m φαρμάκοις) worden door E. de Waele als volgt vertaald:

“want dit staat vast: zij sterft ellendig door mijn tovergif”

- 2p **21** a. Citeer het Griekse woord dat is weergegeven met ‘dit staat vast’.
b. Citeer het Griekse woord dat in de vertaling op geen enkele wijze is weergegeven.

Tekst 3

- 2p 22 Regel 1 het afschuwelijke karakter van zijn vrouw
Beschrijf in eigen woorden door welke twee gebeurtenissen Jason dit afschuwelijke karakter had leren kennen. Baseer je antwoord op de teksten die je voor dit examen hebt gelezen.
- 1p 23 Regel 1-3 Jason t/m verleend
In de agon van de Medea van Euripides noemt Jason een andere reden om met de prinses te trouwen.
Beschrijf deze reden in eigen woorden. Baseer je antwoord op de teksten die je voor dit examen hebt gelezen.

Tekst 4

- 38p Bestudeer Tekst 4 met de inleiding en de aantekeningen.
Vertaal de regels 2 t/m 13 en 19 t/m 24 in het Nederlands.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.